

Nr 17

Utlåtande i anledning av motioner om postgirokonto för alla medborgare

I de likalydande motionerna I: 136 av herr *Svenungsson* och II: 243 av herrar *Thylén* och *Hovhammar* hemställes att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t skall anhålla om utredning av införandet av ett allmänt postgiro med anslutning till vederbörandes personnummer.

Poststyrelsen har till utskottet avgivit remissyttrande över motionerna.

Motionerna

Motionärerna framhåller att införandet av personnummer medfört fördelar när det gäller att fastställa en persons identitet, bl. a. i samband med automatisk databehandling. Genom att inrätta ett allmänt postgirokonto med anknytning till personnumren skulle man, säger de, kunna få ett säkrare system för massutbetalningar, t. ex. av försäkringskasseersättningar och överskjutande skatt. Postgirot skulle även för den som så önskade kunna ersättas med bankgiro och de två girotyperna samordnas. På längre sikt borde enligt motionärernas mening huvudparten av de personliga kostnaderna kunna betalas genom clearing mellan olika postgirokonton och rena utbetalningskort sålunda bli mindre vanliga.

Statistiska uppgifter

Antalet postgirokonton var vid 1968 års utgång ca 561 000. Antalet omsättningar under året (gireringar, insättningar och uttag) var ca 238 miljoner och summan av omsatta belopp ca 642 miljarder kr.

Beträffande bankgirot var motsvarande siffror följande. Antalet konton var ca 211 000, antalet gireringar, inbetalningar och utbetalningar ca 24 miljoner och totalbeloppet av dessa transaktioner ca 63 miljarder kr.

Remissyttrandet

Poststyrelsen framhåller att senare års utveckling på betalningsförmedlingens område har inneburit att utbetalningarna från företag samt statliga
1 — *Bihang till riksdagens protokoll 1969. 8 saml. Nr 17—19*

och kommunala myndigheter i växande utsträckning sker till ett konto. Främst gäller detta löner och liknande ersättningar, men även i andra sammanhang spåras en successiv övergång från kontant utbetalning till överföringar mellan avsändarens och mottagarens konto. Motionernas syfte ligger således, säger poststyrelsen, i linje med utvecklingen på betalningsförmedlingens område och är också i överensstämmelse med postgiroverrelsens mål att främja kontantlös betalningsförmedling. Poststyrelsen understryker att det är angeläget att åtgärder vidtas för att minska antalet post- och bankbedrägerier och finner att ett genomförande av motionärernas förslag säkerligen skulle bidra härtill. Vidare anföres:

En intressant tanke i motionerna är att kontona skulle anknytas till mottagarnas personnummer. Det kan nämnas, att Postbanken använder personnummer för sina f. n. drygt 200 000 postlönekonton. Dessa konton är kombinerade spar- och postgirokonton och kan användas för såväl inkommande som utgående betalningar vid sidan av sin funktion som lönekonton. Postbanken överväger även att komplettera sina drygt 6 miljoner postsparbanks- och postgirokonton med personnummer.

Andra exempel på att Postbanken redan har skapat möjligheter för insättning av periodiska utbetalningar på konton i linje med motionärernas förslag är att mottagare av pensioner, barnbidrag och bostadsbidrag kan få medlen insatta på konton i Postbanken. Hinder föreligger inte för en fortsatt utveckling i denna riktning, t. ex. med avseende på återbetalning av överskjutande preliminär skatt. Man kan härvid tänka sig att betalningen ställes till antingen postgiro-, postlöne- eller postsparbankskonton.

Den här relaterade utvecklingen medför, säger poststyrelsen, rationella rutiner för löngivare och andra betalningsavsändare och torde dessutom ha en viss sparfrämjande effekt. Ett införande av ett allmänt postgiro enligt motionärernas förslag bedömes sålunda medföra många uppenbara fördelar. Den kraftiga utvidgningen av kontostocken skulle emellertid föranleda andra konsekvenser som till en del anges vara svåra att överblicka. Trots postbankens stora satsning på ADB-tekniken, vilken i hög grad ökat bankens möjligheter till expansion av rörelsen, skulle en avsevärd utbyggnad av postgirots kapacitet bli erforderlig. En sådan utbyggnad bör, säger poststyrelsen, ske successivt och på längre sikt, så att postgirot hinner växa in i de nya uppgifterna och de många nya kunderna hinner anpassa sig efter hand.

En annan fråga som måste lösas är, fortsätter poststyrelsen, hur kontoinnehavare snabbt och bekvämt skall kunna få ut kontanter:

Det har sina problem att sprida ut uttagsblanketter till alla kontohavare. Säkerhetsproblemen är betydande. Troligen kommer emellertid nya tekniska landvinningar att bidra till dessa frågors lösning. Direktaccess via telenätet till den centrala bokföringen ingår i postgirots utvecklingsprogram.

Sammanfattningsvis konstateras att ett för alla vuxna tillgängligt postgirokontosystem inom en inte alltför avlägsen framtid borde ligga inom

möjligheternas gräns. De samhällsekonomiska fördelarna av ett sådant system betecknas som uppenbara. Förslaget är emellertid, framhåller poststyrelsen, vittsyftande och kräver en ingående och allsidig utredning innan det kan genomföras. Poststyrelsen förklarar sig vara beredd att i samverkan med berörda statliga organ verkställa den avsedda långsiktiga utredningen.

Utskottet

Det i motionerna framlagda förslaget om ett postgirokonto för alla medborgare, avsett att bl. a. användas för offentliga utbetalningar, står i samklang med tendensen öka den kontantlösa betalningsförmedlingen. Att ett omfattande utvecklingsarbete på detta område pågår inom bankväsendet är välbekant. Poststyrelsen belyser i sitt remissyttrande vilka möjligheter den på längre sikt anser föreligga för en reform enligt de riktlinjer som motionärerna angivit.

Vid ett försök att omedelbart genomföra motionärernas förslag skulle uppenbarligen betydande svårigheter möta. Utskottet kan därför icke tillstyrka bifall till hemställan om en särskild utredning men vill framhålla att motionärernas önskemål i betydande mån tillgodoses genom den uppmärksamhet som poststyrelsen ägnar åt utvecklingen på postgiroområdet och genom det arbete som i övrigt av olika intressenter läggs ner på en modernisering av betalningsväsendet.

Åberopande vad här anförts hemställer utskottet

att riksdagen avslår motionerna I: 136 och II: 243.

Stockholm den 15 april 1969

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle (s), Åke Larsson (s), Stefanson (fp), Åkerlund (m), Larfors (s)*, Stadling (s)* och Vilhelm Erik Carlsson (m);

från andra kammaren: herrar Regnéll (m), Franzén i Motala (s), Börjesson i Glömminge (cp), Larsson i Umeå (fp), Rask (s)*, Haglund (s), Fridolfsson i Rödeby (s) och Börjesson i Falköping (cp).

* Ej närvarande vid justeringen.